

טיב הקהילה

בס"ד

נצנים-ר"ה
כ"ה אלול תשפ"ב

זמני הדלקת הנרות ומצ"ש

הדרה"ג 5:59
מוצש"ק 7:10
ר"ת 7:51

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

סוק"ש א' 8:44 | סו"ת א' 10:00
סוק"ש ב' 9:21 | סו"ת ב' 10:28

המנים לפי שיעור ק"ו

גיליון מס':
640

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' בנשיאות מורנו ורבנו הרה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

גיליון מוגדל לרגל ראש השנה

טיב הפרשה

דע את אלקי אביך ועבדהו

האלות האלה על איביך ועל שונאיך אשר רדפוך, אולם בכך עדיין לא מסתיים התעלותו של השב, ושוב מודיע לנו הכתוב (פסוק ח) על המשך התקרבותו של השב אל בוראו, כנאמר: 'ואתה תשוב ושמעת בקול ה' ועשית את כל מצוותיו אשר אנכי מצוך היום'. כלומר מלבד הרצון הפנימי שכבר זכה בה בעבר זוכה בתוספת רצון וזכה מתוך כך לדקדק בקיום 'כל' המצוות, מבלי לדלג על אחת מהן. ושוב מבטיחו הכתוב (פסוק ט) בתוספת טובה, ושוב מדבר הכתוב (פסוק י) על שמירת התורה. בקיצור, רואים את מכל אלו המקראות, שה'תשובה' ו'קיום התורה', מלבד מה שהם מטיבים עם האדם בתחום הגשמי הם גם מוסיפים בו דעת וקירבת הש"ת.

מקראות אלו הם 'בשורה טובה' להאדם שיצרו רע מנעוריו, וכתוצאה מכך אינו חפץ בפיקודי ה' המגבילים את רצונותיו, ונדמה לו שמן השמים דורשים ממנו להיות במדרגת 'מלאך', מאחר שקיים המצוות הם אצלו בבחינת שינוי הטבע. אולם מכאן ייוכח שלא תמיד יקוף בקיום המצוות, ואם רק יתחיל בהם זוכה לקרבת הבורא ברוך הוא, וככל שירבה לקיימם יתוסף בו אורה ודעת, וגם השתוקקות לעבודת הבורא. וזהו שממשיך הכתוב (פסוקים יא - יד) הלאה: 'כי המצוה הזאת וגו' לא נפלאה היא ממך ולא רחוקה היא'. כלומר, שהודעתך כל זאת הנך רואה שתהיה ביכולתך לקיים את התורה, ולא בשמים היא לאמר מי יעלה לנו השמימה' וגו' ולא מעבר הירדן היא' וגו' 'כי קרוב אליך הדבר מאוד בפניך ובלבבך לעשותו'.

ואולי לזאת התכוון הזוהר הקדוש (חלק ב, פב): באמרו שכל התרי"ג מצוות הם עצות להגיע למצוות 'אנכי ה' אלקיך', דברים אלו אינם מובנים בראיה שטחית, שהרי מקרא מלא דיבר הכתוב 'אנכי ה' אלקיך' וכל בר ביה רב יודע מזה, ולמה זקוקים אנו לשם כך לתרי"ג עצות?? אולם הכוונה היא שבאמצעות קיום המצוות זוכה האדם לידי בהירות במציאות וגדלות הבורא ברוך הוא, ומתוך כך נהפך לבו לטובה, ומעתה משתוקק מאוד לקיום התורה והמצוות.

וראה מה שהאריך בזה בספה"ק 'סדורו של שבת' (ח"ב), הדרוש השלישי, פ"ג) שמביא שם מה

והיה כי יבאו עליך כל הדברים האלה הברכה והקללה אשר נתתי לפניך והשבת אל לבבך בכל היום אשר הדיתך ה' אלהיך שמה: ושבת עד ה' אלהיך ושמתה בקלו בכל אשר אנכי מצוך היום וכן ה' אלקיך בכל לבבך ובקול נפשך: (ל, א ב)

במקראות אלו ובהמשך הפרשה כולה אנו מתבשרים על הטובה העתידה לבוא על ישראל אחר שיטיבו דרכם. וכשמבוננים בין השיטים אנו מבחינים בעוד הבטחה, והיא שגם ענין התשובה והקירבה אל הש"ת לא תהיה חלילה בכפיה, כלומר, גם אם התורה והמצוות מגבילים את האדם מלכת בשרירות לבו, יחפוץ בהם האדם, וככל אשר יוסיף לקיימם יתוסף בו עוד ועוד רצון לקיימם, אך בתחילת דרכו של האדם כל עוד שלא קיים המצוות יצטרך לכוף את עצמו לקיימם, אבל מכאן והילך יערב לו.

דהנה בתחילה מתבארה התורה (פסוקים א ב) שאחר שיכיר האדם שכל הרעות אשר מצאו היא כתוצאה מחטאיו, אז ישוב מחטאו ויתרצה לשמוע בכל ה' אלקיו. זוהי אכן תשובה בכפיה, כי מלכתחילה היה חפץ ללכת בשרירות לבו, ורק אחר שרואה שמענישים אותו על כך ומאייז מטיבים עם אלו שהלכו בדרך טובים, אז הוא מתרצה לשוב לחיק בוראו.

והנה בתחילה מודיעה לנו התורה (פסוקים ג - ה) שתשובה זו אכן תעשה פרי, והש"ת ישוב את שבותו וישיבו לארצו, ולאחר מכן מגלה לנו הכתוב (פסוק ו) 'ומל' ה' אלקיך את לבבך וגו' לאהבה את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך, ומשמעו, שהש"ת יסיר את אוטם לבו של השב, ויתרצה לקיים את המצוות מאהבה. כי גם אם בעבר כבר התרצה לקיים את המצוות, עדיין היה זה 'בעל כרחו' כי באמת היה לבו אטום וסתום מלשמעו בקול ה', ולא מצד מהותו הטוב התרצה למצוות, כי אם בסיבות חיצוניות הלוא המה 'השכר' וה'עונש', אולם אחר שירגיל עצמו במצוות אז יולד גם במהותו רצון לקיים המצוות, כי אור המצוות שקיים בעבר הם יזכרו את לבו ויולידו בו כעין טבע שני החפץ במצוותיו יתברך מאוד. וכיון שעל ידי זה ירבה האדם בתשובה, זוכה שוב לראות עוד בטוב ה', כמובא לאחר מכן (פסוק ז) 'ונתן ה' אלקיך את כל

בשורה משימה

גיליון 'טיב הקהילה' מרחיב את גבולותיו בעזרת 'להשקות האוצר הבלום מידי שבוע לצמאים לדבר ה'

בשפת האידיש

מתחילת פרשת בראשית תשפ"ג הבעל"ט

זענית טיב וקווי

<<< | הפך בעמוד ב' |

ניתן לשמוע את שיחותיו של מורנו ורבנו שליט"א • במספר מיוחד וישיב באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

עדכוני קבלת קהל 0534-100024

טיב הודעות

י"ד תמוז ה'תשפ"ב | יעקב רבינוביץ | ערך: ש. גולדשטיין

טיב המערכת

גלה כבוד מלכותך עלינו

הרה"ק ססאטטר זיע"א היה עומד לפני התקיעות ואומר מה שמובא סוקנו הישימח משה זיע"א שמשיה עומד כל שנה בראש השנה אצל כסא הכבוד ומצפה אימתי יבוא לגאול את ישראל, וכאשר הוא רואה שעדיין לא באה השעה הרי הוא בוכה עד מאוד, והיה הרה"ק בוכה מאוד ואומר: שוב בני ישראל, שוב בתשובה כדי שמשיה לא יצטרך לבכות, ועל זה אנו מתפללים 'סלוח על כל העולם כולו, אנו מבקשים שהש"ת יהיה המלך בגלוי על כל העולם שלא תהא שיכנתא בגלותא.

תמיהה גדולה עלינו בראש השנה הבה נתאר לעצמנו אחד שנתייב למלכות, וכאשר הביאוהו לפני השופט, אזי במקום הבטחה שלא ישוב עוד לכסלה ובקשת חנינה מאת המלך, הוא מציע לסלך עניינים הקשורים להגדלת המלוכה, וכי לא לכסיל ייחשב? והרי בראש השנה כולנו עומדים לדין, והיה עלינו לבקש ולהתפלל על מחילת העוונות, אבל במקום זאת אנו עוסקים כל היום במלכויות, וכלל לא מתעסקים עם העוונות, ויחד סך נזהרים שלא להזכיר את המילה 'חטא' אפילו ברמז עד כדי כך שאפילו נוהגים שלא לאכול אגוזים משום שאנו גימטריא 'חטא', מהו אם כן ההסבר לקר?

בטרם נאמר 'סלוח על כל העולם כולו', עלינו להרהר האם אנו באמת רוצים שהקב"ה יסלוח עלינו? והרי ידוע שהפוגם בכבוד המלכות אפילו בכל שהוא - דינו למיתה, וכשמדובר במלכות שמים הרי גם הרהור עבירה נחשב לפגם אז האם אנו באמת מתכוונים למה שאנו אוסרים? התשובה לשאלותינו שכאשר תהיה מחילת עוונות, סמילא תהיה התגלות כבוד שמים ואנו אוסרים לקב"ה, אמנם גם אם במשך השנה לא היינו כמו שצריך, אבל באמת כל רצוננו הוא להרבות כבוד שמים מה שחטאנו אולי זה לא הנושא כי זה היצר הרע המסית אותנו, אבל באמת אינו רוצים לעבור שום עבירה, ולכן ביום זה אנו מבקשים בעיקר על מלכותו יתברך, כי רק את מלכותו אנו מקבלים על עצמנו ולא את מלכותו של המלך זקן וכסיל, ויחד שיתקבלו כל התפילות לרצון לפני אדון כל.

(צ"פ טיב המערכת - ימים נראים)

טיב השולחן

במעלת ימי הדין והרחמים

גודל החסד של יום ראש השנה

עומדים אנו לפני יומא דראש השנה, שבו דן השופט כל הארץ את כל יצורי עולם, וחיל ורעדה יאחז בכל הפמליא של מטה, ביודעם כי גם 'שמים לא זכו בעיניו' וכל שכן בראי מטה קרוצי חומר. אולם בד בבד אסור לנו לאבד תקותינו, עלינו לזכור כי זה השופט הוא אבינו הרחמן, החפץ בטובתנו.

והרי ידועים הם דברי הטור (סי' תקפ"א) שכהנה לימים אלו רוחצין ומספרין, וזאת על פי דברי המדרש 'א"ר סימון כתיב כי מי גוי גדול וגו', רבי חנינאי ור' יהושע אומרים איהו אומה כאומה זו שידעת אופיה של אלקיה, פירש מנהגה ודינה. שמנהגו של עולם אדם שיש לו דין לובש שחורים ומתעטף שחורים ומגדל זקנו ואין חותך ציפורניו, לפי שאינו יודע איך יצא דינו. אבל ישראל אינם כן, לובשים לבנים ומתעטפים לבנים וכו' ואוכלים ושותים ושמים בראש השנה, לפי שידועים שהקב"ה יעשה להם נס' ע"כ. הרי לנו מדבריו שגם אם ראוי לנו להתירא מן הדין מצד מעשינו, יש לנו תקוה מצד קירבתנו אל השופט. כי הוא דאי יחפץ בטובתנו.

ועיין בספר ה'חינוך' (מצוה שיא) שמביא שעצם רצונו יתברך ב'משפט' נובע מרחמיו עלינו, וז"ל: 'משרשי המועד הזה שהיה מחסדי הקל-על בראוי לפקוד אותם ולראות מעשיהם יום אחד בכל שנה ושנה, כדי שלא יתרבו העוונות כל כך, והיה מקום לכפרה, והוא רב חסד מטה כלפי חסד, וכיון שהם מועטים מעביר עליהם. ואם אולי יש בהם עוונות שצריכים מירוק, נפרע מהם מעט מעט. וכעין מה שאמרו ז"ל (עבודה זרה ד) 'אוהבו נפרע ממנו מעט מעט'. ואם לא יפקדם עד זמן רב יתרבו כל כך, עד שיתחייב העולם כמעט כליה חלילה. נמצא שהיום הנכבד הזה הוא קיומו של עולם. ולכן ראוי לעשות אותו יום טוב ולהיות במנוח מועדי השנה היקרים. ומצד שהוא יום הדין לדון כל חז, ראוי לעמוד בו ביראה ופחד יותר מבכל שאר מועדי השנה, ע"כ', עיי"ש שהארץ בזה.

הזכירה בדין בזכות ה'תשובה'

ואכן רואים אנו שאין משפט זה מתנהל ככל שאר המשפטים שבעולם, כי הנוהג בעולם הוא שאם אדם חטא, אין החרטה מועילה לו, ואילו מלכינו נתן לנו מצוות ה'תשובה', ועל ידה הוא מכפר על כל חטאינו, ואם התשובה היא מאהבה אינו מסתפק רק בכפרה, אלא בנוסף הוא מהפך את חטאים לזכויות, כל זה הוא מוכיח את גודל רחמיו של הבורא ברוך הוא על עמו.

וראה את דברי הרמב"ם בפרשתנו על מאמר הכתוב (ל, יא): 'כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוץ היום לא נפלת היא ממך ולא רחוקה היא', שמפרש שהכתוב מדבר על מצות התשובה, כי המקראות שלפניו המנבאים את התשובה שתבוא אחר הפורעניות, היא לדעתו גם ציווי, ועל זה מסיים כי מצוה זו לא קשה לקיימה, ולא רחוקה היא מלהשיגה, אלא 'בפיץ ובלבבך לעשותו', וכלשונו: 'שיתודו את עונם ואת עון אבותם בפייהם, וישבו בלבם אל ה', ויקבלו עליהם היום התורה לעשותה לדורות כאשר הזכיר (לעיל פסוק ב) אתה ונביך בכל לבבך. ע"כ'.

הרי לנו מדבריו שהתורה מעידה על אותה עצה שנתן לנו הבורא ברוך הוא כדי שנוכח בדין, היא מן הקלות, וכפי שהמחיש הגאון הצדיק רבי איצ'לע מפעטרבורג ז"ע את המכוון בדברי הרמב"ם אלו, באמרו: שהתשובה הלא כוללת ד' פרטים, א) חרטה. ב) עזיבת החטא. ג) וידוי. ד) קבלה על העתיד. והנה כמה מאלו הפרטים היו קיימים גם אילו לא זכינו למצות התשובה, שכן ה'חרטה' הלא היתה פי כמה, מאחר שאין כלל דרך לתקן את העוונות, גם 'עזיבת החטא' הוא דבר שמחוייב בה בלא הכי, כי מי שיאכל שום יחזור ויאכל שום?, ומה אם כן ניתוסף אחר שזכינו לתשובה? 'וידוי בפה' ו'קבלה על העתיד', ואין לך דבר קל יותר מזה, חוזה שאמר הכתוב 'כי קרוב אליך הדבר מאוד' כי אינך צריך לך רק 'בפיץ' - 'וידוי בפה' ו'בלבבך' - 'קבלה על העתיד' כדי 'לעשותו'.

סגולת אמירת י"ג מידות של רחמים

עוד עלינו לזכור שמתנה גדולה ניתנה לנו מן השמים שעל ידה אנו זוכים למחילה ולסליחה, והיא אמירת השלוש עשרה מידות של רחמים, שעליה מובא בגמרא (ראש השנה זז): 'אמר רבי יוחנן: אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו, מלמד שנתעטף הקדוש ברוך הוא כשליח צבור, והראה לו למשה סדר תפלה. אמר לו: כל זמן שישיראל

פנינים לשולחן שבת

מאת א.ה.ד.

חוטאין - יעשו לפני כסדר הזה, ואני מוחל להם'. ובהמשך שם: 'אמר רב יהודה: ברית כרותה לשלש עשרה מדות שאינן חוזרות ריקם, שנאמר: 'הנה אנכי כרת ברית' ואכן מרבים אנו באמירתן הן בימי הסליחות והן בעשייתן, וגם ביום הכיפורים עצמו אנו מרבים לאומרם. ואחר כונת הלב הם הדברים, ולכן עלינו לאומרם בכונה עמוקה, כי רווח גדול הוא עבורנו.

אמנם יש מהגאונים שדייקו מלשונו של רבי יוחנן שאין הדבר תלוי ב'אמירת' ה"ג מידות, כי אם בעשייתן בפועל, שהרי אמר 'יעשו לפני כסדר הזה' והיינו שהאיש הישראלי ידבק באלו המידות ויתנהג גם הוא בהם, ואז אכן יזכה לכפרה, אולם בספר 'בני יששכר' מביא מספר 'הפלאה', דגם באמירת ה"ג מידות מובטחים אנו שאין האמירה חוזרת ריקם, והביא ראייה ממדת א-ל, דמדת א-ל, שאי אפשר להאדם לקיימה, ובזה פירש מה שאנו אומרים, 'א-ל הורית לומר שלש עשרה', שממדת א-ל יש הכוחה שמה שהורית בענין ה"ג מכלילין, כלומר שמה שכיוונת בהוראתך למשה שיעשו ישראל כסדר הזה, היתה כוונתך שנאמר לפניך את ה'ברית שלוש עשרה', ולכן מבקשים 'זוכר לנו היום ברית שלש עשרה'. וזהו כאמור חזוק גדול עבורנו.

קיום ה"ג מידות בפועל

אכן גם אם נקטינן למעשה כהסוברים שהדבר תלוי ב'אמירה' ראוי לנו לצאת גם די הדיעה שהמכוון הוא בעשיית ה"ג מידות, כדי שנהיה בטוח במחילת עוונות. ניקח לדוגמא המידות 'הוי"ה הוי"ה' שהמכוון הוא שהקב"ה מרחם על האדם הן קודם שיחטא והן לאחר מכן, אם גם האדם יקיימם וירחם גם הוא על אלו שחטאו נגדו, הרי מתדבק הוא במידותיו של הקב"ה ולכילי עולמו וזכה הוא לכפרה וכן הוא בשאר המידות, על כן מה טוב שיהגה האדם בספר 'תומר דבורה', שמברר שם באר היטב האין מקיים האדם כל ה"ג מידות הללו.

ועצם הדבר שיהיה זה הספר ברשותו של האדם היא כבר טובה עבורו, וכפי שידוע מבעל ה'דברי חיים' מצאנו ז"ע שזה מסוגל שלא ישלוט באדם המחלה הידועה רח"ל, ובודאי דכ"ש וכ"ש אם לומד בספר הזה, דבודאי הוא שמירה גדולה, להנצל מכל מיני מחלות ומרעין בישין. ועכ"פ בימים אלו ודאי שכדאי להגות בו ואז יתבונן באיזה מידה אכן ביכולתו להחזיק.

מלך חפץ בחיים

ובעמדינו בימי הדין שבהם אנו מבקשים על החיים, יש לנו עוד פתחון פה להינצל ממידת הדין, והוא כשבקשתינו על החיים תהיה למען השי"ת, והיינו שמאחר שחפץ הוא יתברך בחיי בני ישראל לכן ימלאו את רצונו ואכן יכתבנו לחיים טובים. ועל תפילה כזו אין פתחון פה להשיב לשום מקטרג, כי מי הוא זה שישלול את רצון השי"ת? הלא הוא בגדר מורד!

יש ידעה שדבר זה הוא מצוה מן התורה, כנאמר בפרשתן (ל, ט): 'בחרת בחיים'.

ואעתיק סיפור נפלא מספר 'עבד המלך' להגה"צ רבי שמואל הומינר זצ"ל, שם מביא שהרב הצדיק רבי אברהם מרדכי, בנו של הרה"ק בעל ה'חידושי הרי"מ' חלה בצערותו במחלה קשה, ואחר שבדקוהו הרופאים אמרו, שהוא מסוכן מאוד ואין הם מוצאים שום תרופה למחלתו והינם מיואשים מחייו. כששמע זאת ה'חידושי הרי"מ', התקרב אל בנו החולה, ולחש לו באזניו, דע לך בני שיש דיעה שיש חיוב על האדם שירצה לחיות בעולם, ושזה בכלל המכוון במאמר הכתוב 'בחרת בחיים', אם כן אני מקוה שתצצה לחיות, ותתרפא ותוליד בן זכר הגון וטוב.

לשמע הדברים התאמץ רבי אברהם מרדכי וישב על מטתו ואמר: רבנו של עולם, תן לי במתנה עוד שנות חיים, ותזכני להוליד בן זכר ואקרא את שמו יהודה, ובכך אקיים מה שנאמר 'הפעם אודה את השם'. ואכן נתקבלה בקשתו והשי"ת הקים אותו מחליו, ועוד באותה שנה נולד לו בן, הוא האדמו"ר מגור הגאון הקדוש רבי יהודה אריה לייב בעל המחבר ספרי 'שפת אמת'.

ועיי"ש עוד שהביא שזו תהיה כוננתנו בתפילתנו בעשיית כשנאמר: 'זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים וכתבנו בספר החיים למען אלקים חיים', 'וכתוב לחיים טובים' וכו' 'בספר חיים' וכו', ובזה אכן נקיים 'מצוה עשה' של 'בחרת בחיים'.

השי"ת יעזור שנוכח כ"א לכתיבה וחתימה טובה בספרן של צדיקים גמורים ולשנה טובה ומתוקה.

שמע בשם רב טעדיה גאון, שפעם אחד בא אצלו אחד מתלמידיו פתאום בלילה, ומצא אותו שהיה מתגלגל בשלג. והיה התלמיד עומד משתומם ונחרד ונרתת, ושאלו: רבי רבי, כלום חס ושלום אתה צריך לתשובה ביסורים וסגופים גדולים כאלה?! ואם הדרת כבודו שמעולם נשמר מכל לכלוך והרהור עבירה מסגף עצמו כך, מה נעשה עוד אנחנו אזובי קיר מלאים פשעים ועוונות מנעורינו, הלא לא יסיפק לנו כל מיני צער ויסורים בסגופים גדולים מרים כמות, לפי ערך הדרת מעלת כ"ת שיהיה צריך לגלגול שלג.

והשיב לו: תדע שמעולם לא עשיתי כזאת כי ידעתי בנפשי שלא עברתי על עבירה כזו ח"ו! שאהיה צריך לזכה. ואך למדתי דרך הזה מבעה"ב אחד שבאתי לבית מלונו ונתאכסנתי אצלו. והוא לא הכירני וכבדני כערך הכבוד שעושיך לכל אדם, וכשיצא הקול בעיר שאני באתי לשם, נתאספו כל בני העיר אנשים ונשים וטף, להקביל פני, כדרך אנשי ישראל שכבוד ת"ח יקר בעיניהם.

ובראות הבעה"ב שכן הוא, התחיל גם הוא לכבדני בכבוד גדול מאד, כפי השגת ידו ויותר. וכשרציתי לצאת משם לשום לדרך פעמי, נפל לפני רגלי ויבך ויתחנן לי לאמר ימחול נא כ"ת לי על כבודו. ואמרתי לו: הלא כל הכבוד הזה עשית לי מאשר היה בידך ובכוונך לעשות, ומה היית יוכל לעשות עוד בכבודי? והשיבני: אני מפיסך על השעה הראשונה שלא הייתי יודע במעלות גדולת אדמו"ר, ולא כבדתי בכבוד הראוי לכבודו, ע"ז אני נופל לפני רגלי אדמו"ר ומבקש את סליחתו כי לא ידעתי אז בגדולת אדמו"ר.

ואלה הדברים נכנסו בתוך מעמקי לבי, אם בכבוד בשר ודם נפל לפני בבכי ובתחנונים שאסלח לו, מכש"כ שראוי שנפיס את בוראינו, כי גם אם בעבר זכיתי להשגה ברוממותו, הרי עתה נתרבתה הכרת בגדולתו, ועתה גם נתרבה עבודתי ויראתי ואהבתי אליו ביתר שאת לפי ערך גדולת ההכרה בו, ועל העבר אני מתחנן ומבקש מלפניו ומסגף עצמי בסגופים האלה שימחול לי על מעוט עבודתי וקטנות יראתי ואהבתי בימים שעברו, כי מעט הוא לפי ערך העבודה שראוי לעבדו בפחד ובאימה כאשר עתה אני מכיר בו.

ולא זו בלבד שהיא בחינת הכלליות תשובה על העבר, אף גם בעז"ה בכל יום ויום אני מכיר יותר בגדולתו לפי שכלי ועבודה רבה נוספת אלי בכל עת. ובכל יום אני מתחרט ועושה תשובה שלמה על יום אתמול כי יעבור במעוט הכבוד הראוי לפי אשר ידעתי ביום זה. עכ"תו"ד.

דבריו אלו הם המחשה לדברינו שככל שהאדם מרבה בעבודת בוראו מתרבה בו דעת, בגדלות הבורא ב"ה ומשתוקק יותר לעבדו.

הלכות תקיעת שופר

כמה פרטי דינים במדד ובזכרות
התקיעות

א. נוהגין שהשמש מכריז קודם הברכה שלא לענות ברוך הוא וברוך שמו, ושלא לשוח עד אחר שיגמור הש"ץ כל סדר התפילה בקול רם, ומכל מקום בדיעבד אם ענו ב"ה וב"ש יצאו בברכה (אף המגן סם סק"ח).

ב. צריך לכוין לקיים מצות עשה שכתוב בתורה יום תרועה יהיה, ויציא בשפתיו ויאמר הריני מוכן לקיים מצוה שציונו בוראינו לשמוע קול שופר היום הזה, כמו שכתוב בתורה יום תרועה יהיה לכם, לשם יחוד וכו' (סידור עי"ב).

ג. הצבור יכונו לצאת בברכה זו ברכת מצות שמיעת קול שופר וברכת שהחינו שהם מחויבים בה, והתקוע מוציא אותם בברכות, גם יכונו דעתם ורצונם לצאת ידי חובתם בתקיעות אלו שיתקע התוקע, כי צריך כוונת שומע ומשמיע (מס"א סי' תקפ"ה סק"ג).

ד. מי שהוא יושב רחוק מן התוקע וקשה לו לשמוע הטיב את הברכות מפי התוקע, יברך את הברכות לעצמו וישמע התקיעות (באר בצנין ס"ט).

ה. אם בא לבית הכנסת לאחר שגמר התוקע ברכת השופר, ושמע ל' תקיעות דמויטב בלא ברכה, יכול לברך אח"כ קודם תקיעות דמעומד (אף המגן סי' תקפ"ה סק"ג). ויש חולקים בזה דכיון שכבר יצא י"ח בשמיעת ה' קולות של תקיעות דמויטב שוב אינו יכול לברך, ועל כן אין לברך רק אם הוא עדיין באמצע ה' קולות, דהיינו אפילו בין סדר לסדר, אבל לאחר ששמע ה' קולות לא יברך כ"א במחשבה (מח"ח תקפ"ה סק"ט).

ו. פשוט שאם עדיין לא התחילו התקיעות דמויטב יכול לברך עתה בלחש קודם התחלת התקיעות, אך אם חושש שלא יספיק לברך קודם שיתחילו לתקוע, אויז מתחין מלברך עד בין סדר לסדר וכנ"ל.

ז. התוקע והקהל ראייה להם לכוין תמיד אם תוקעין כעשוי התקיעה שלפניה או שלאחריה, וז"מ דמצוי הדבר מאוד שהתוקע לא תקע כשיעור, או לדעת המקרא לא היה כהוגן, וע"כ מסמך שיש לחזור ולתקוע, והקהל אינם רואים וחושבין שממשיכים לתקוע, וע"כ מתכוונים לתקיעה שלפניה דסדר אחר, ואולי אין יוצאין בזה כלל חובת המצוה, דבין סדר לסדר מחוייבין מה"ת לידע איזה תקיעה תוקעין, וע"כ ראיין למדקדק להסתכל תמיד אם המקרא מסמך לחזור, ונכון שהמקרא ידפוק על הבימה כשמסמך שרוצה שהתוקע יחזור על התקיעה, כדי שידעו הקהל מה לכוין, ואפילו בתקיעות שבאותו סדר גופא נכון לעשות כן (משי"ח סי' ת"א סק"ח).

ז. אין להסיח דעתו מן התקיעה כשמחליל התקיעה הראשונה עד סוף התקיעה דמעומד, ואפילו ללמוד תורה שלא מעניני התקיעה ג"כ אסור (לקט יו"ט). ועי' בספר יסוד ושו"ש העבודה (ש"י י"א פ"ה) שכ' דבעת שהש"ץ מאריך בניגונים לא ישב בטל, אלא יאמר מזמורי תהלים ככוונה עצומה.

ח. צריך ליהור מאד לשמוע את כל הקול מראשיתו ועד סופו, ואף אם התקיעה ארוכה מאד, וכן יש ליהור שלא להתחיל בשום תפילות ויה"ד עד גמר התקיעה ממש (סמ"ח השולחן סי' קכ"ג סק"ג).

ט. כתבו האחרונים דיהורו כל העם שלא להוציא כיהם ויעים בשעת תקיעה, כדי שישמעו כל הקולות מתחילתם ועד סופם, ומטעם זה ג"כ לא יביאו ילדיהם אצלם, ומוטב שיהיו אצל אמוניהם בעזרי"ג, שהן אינן מחויבות בתקיעת שופר מן הדין, ומ"מ נראה דקטנים שהגיעו לחינוך מצוה להביאם ולהחזיקם אצלם, ויאיים עליהם שישמעו התקיעות ולא יבלבלו להצבור (מ"ב סי' תקפ"ז סק"ט).

י. השומע תקיעת שופר שלא כמסורת אבותיו יצא (ול"ש פ"ב סי' ט).

יא. מי שהתפלל מוסף קודם שתקע יצא (ש"ע סי' תקפ"ז ס"ג).

יב. אם נטלו השופר באמצע התקיעות והביאו לו שופר אחר א"צ לברך, אבל בין ברכה לתחילת התקיעות צריך לברך (מ"ב סי' תקפ"ה סק"ד), ואם השופר השני ה' מונח ג"כ על השלחן בשעת ברכה א"צ לברך עליו, משום דמסתמא היה דעתו גם עליו (שם סק"ח).

יג. אם התחיל לתקוע ולא יכול להשלים, ישלים אחר, ואפילו ג' או ד', ודי בברכה שבירך הראשון, שהרי כולן יצאו בזה, ואם לא היו שם התוקעים בלחש ברכה, צריכין לברך לעצמן בלחש קודם שיתחילו לתקוע, ואם הם כבר יצאו ידי חובתן תוקעין בלא ברכה (ש"ע שם סי' תנ"ב ס"ט).

יד. מי שנסתפק אם שמע קול שופר, או הוא ביום הראשון תוקע ואינו מברך, וביום שני א"צ לתקוע, כיון שאינו אלא מדברי סופרים וספק דרבנן לקולא (מ"ב שם סק"ח).

זכרון טוב לפניך

להחשיב כל רגע של ראש השנה שהוא המה של השנה

עבודת חודש תשרי הוא קומה שלימה

חודש תשרי מכוונה במבוא (ראש השנה י"א) "ירח האיתנים" היות שהוא תקיף במצוות, וכתב ברש"י, דתקיף במצוות, היינו המצוות הרבות שאנו זוכים לקיים בחודש תשרי, שופר, יום הכיפורים וסוכה, לולב, וערבה, וניסוח המים וערבה. המצוות הרבות הללו מעלות את כל החודש כולו שיהיה נקרא "ירח האיתנים", החודש עצמו נעשה משובח יותר ומרומם יותר.

הרה"ק הרבי ר' ברוך ממעוזב זי"ע (מציא תורה - השענות) תיאר את החודש הזה כמכלול שלם של עבודת הש"ת, קומה שלימה, המכוון כנגד גופו של האדם וכל איבריו, כל מועד וכל מצוה בחודש הזה מכוון כנגד איבר אחד של האדם, ובמלאת הימים האלה זוכה האדם לזכר ולקדש את כל רמ"ח איבריו וש"ה גידיו על ידי המצוות והמועדים שמכוונים כנגדם.

ראש השנה הוא הראש של כל השנה והראש של חודש תשרי, אותו חודש שתקיף ומסובב במצוות, ולפי דבריו של הרבי ר' ברוך ל ראש השנה מכוון כנגד המוח שבראש, ראש השנה הוא המוח של חודש תשרי, ולכן נקרא ראש השנה "יום הזיכרון", כי הזיכרון נמצא במוח וראש השנה הוא כנגד המוח.

אף גם בספר הק' מאור עינים' (תהלים) כתב כעין זה, כי בדומה לכל אדם על אדמות ששוכן לו המוח בחדרי הראש, ועל ידי המוח מרגיש בכל רגע ורגע את תנועותיהם של כל איבר ואיבר מאיברי הגוף, אפילו את האיברים הרחוקים שנמצאים בקצה השני של הגוף, הוא מרגיש על ידי המוח שנמצא למעלה בראש, כך גם ראש השנה הוא המוח והראש של כל השנה כולה, ולכן דווקא בראש השנה נסקרים כולם בסקירה אחת, כי המוח מרגיש הכל כשעתא וכריגעא חדא.

מ"ח שעות כנגד המה שבראש

אי לכך נדרשת זמירות מיוחדת מכל איש ישראל לנצל כראוי כל רגע ורגע מתוך מ"ח שעות של ראש השנה, כי לכל רגע השפעה מכרעת על כל השנה העתידה, "ולכן בבקשה מכם, לא יעבור רגע אחד ביום ההוא שלא יהיה לתועלת, אם בתורה, אם ביראה, אם בהרהור תשובה, וקבלת גדרים, והרחקת עבירות, וסדר למעשיו שלא יהיה בקרי ח"ו, כי אם הכל לנחת ה' וברעדה (לשון הר"ק הרבי ר' יחזקאל אייבשיץ בספר יענות דבש - חלק שני - דרוש ה').

שהרי ראש השנה הוא המוח שמשפיע לכל השנה, וכבר כתב הרה"ק בעל התניא בספר 'ליקוטי תורה' (חומש ראש השנה ג), דכשם שהמוח ממשך חיים לכל איברי הגוף, כך גם ראש השנה, שהוא הראש והמוח של השנה, ממשך השפעות ותוצאות חיים לכל ימות השנה כולה.

וכדיבוריו המלהיבים של הרה"ק בעל המאור ושמש' זי"ע, שכתב לנו ברמזיו לראש השנה: "אשרי מי שהוא זוכה לקדש ולטהר עצמו ומחשבותיו ולהכין עצמו לקראת אלקינו בכל המ"ח שעות שבראש השנה - שבוה ימשוך קדושה ודביקות השם על כל השנה, שיכול להיות דבוק בנועם השם כל היום, וכל חלק מחלקי השעות שבראש השנה - יתנו עזר וסעד לכל יום מימי השנה, להמליך הברוא ברוך הוא".

ואפשר שמשום כך חרדו כל כך הצדיקים שלא לאבד אפילו רגע אחד לבטלה מן היום הגדול והקדוש הזה, כמו שהעידו מקורביו של מרן הגרי"ז מבריסק זצ"ל, כי למרות התמדתו הנוראה ודרכו לנצל כל רגע פנוי ללימוד התורה הקדושה, אבל בראש השנה שינה ממנהגו, וכל אימת שהיה לו קצת זמן פנוי במשך היום השתדל לומר פרקי תהלים.

בהזדמנות, כשנשאל מדוע אומר תהלים בשעה שיכול לעסוק בתורה, ענה הגאון זצ"ל, שבצעירותו היה אכן נוהג ללמוד בזמנים הפנויים של ראש השנה, אך לאחר מכן שם לב שבשעת הלימוד נופלים בדעתו כל מיני קושיות ועיונים ובכדי ליישבם צריך לעיין בספרים, ומזה הוא חושש, כי הרגעים הספורים שלוקח לו ללכת ממקומו עד לארון הספרים הוא חושש לביטול תורה, וחס לו לאבד אפילו רגע אחד של ראש השנה לבטלה, על כן הוא מעדיף לומר תהלים בכל רגע פנוי.

מנהגים שונים לסימנא טבא

והיות שראש השנה הוא היום המשפיע והמכריע לכל השנה

כולה, וביום הזה גידון האדם מה יהיה עמו משך כל השנה הבאה עליו לטובה, לכן מצאנו בגמרא (תורת י"ב) ובפוסקים כל מיני זמירות שנהגו להיזהר ביום ראש השנה, בכדי שלא להזכיר דברים שאינם טובים ולא נמשך אותם, ומאיך גיטא נהגו להרבות במאכלים ששמים ומהותם מעוררים זיכרון טוב, וזכות זה אנו מבקשים לעזור וזכרוננו לפניו לטובה ולהמשך עליו כל מיני טובה וברכה לכל ימות השנה.

סימן שלם כתב המחבר בהלכות ראש השנה שבו הולך ומונה כמה וכמה דברים שנהגו לאכול בראש השנה לסימנא טבא, או להפיר, נהגו לא לאכול, שלא לעורר עניינים שאינם רצויים, וכה כתב המחבר: "היא אדם רגיל לאכול בראש השנה רוביא, כרתי, סילקא, תמרי, קרא, וכשיאכל רוביא יאמר: יהי רצון שירבו זכותינו. כרתי, יכרתו שונאינו. סילקא, יסתלקו אויבנו. תמרי, יתמו שונאינו. קרא, יקרע גזר דיננו ויקראו לפניך זכותינו".

הוסיף על זה הרמ"א, "ויש נוהגין לאכול תפוח מתוק דבש ואומרים: תתחדש עלינו שנה מתוקה, וכן נוהגין. ויש אוכלים רימונים ואומרים: נרבה זכות כרמוך; ונוהגין לאכול בשר שמן וכל מיני מתוקה".

מאיך גיטא נזוהרים גם שלא לישן ביום של ראש השנה, על פי המונא בשם הירושלמי, 'האי מאן דדמיך בריש שתא דמיך מזליה, כלומר, כל מי שישן בראש השנה יישן מזלו במשך השנה. כמו כן כתב הרמ"א שיש מדקדקים לא לאכול אגוזים, הטעם הפשוט הוא מפני שמרבה כיהה וניעה ומפריעים להתפלל כראוי, אבל יש לזה עוד טעם, היות שאגוז' בגימטריא 'חטא', ואין אנו רוצים להזכיר חטאים בהאי יומא רבה, בכדי שלא לעורר זכרונות שאינם טובות.

חטא בגימטריא חטא...

כמובן שהעיקר הוא הכוונה הפנימית של המנהגים ולא מעשה קוף בעלמא, ואם נהגו שלא לאכול אגוזים מחמת שהם בגימטריא חטא, על אחת כמה וכמה שביום גדול וקדוש כזה אסור להיכשל בחטא עצמו, וכפי שהיה מרגלא בפומיה של הרה"ק בעל ה'בית ישראל' מגור זי"ע, שלא רק 'אגוז' בגימטריא 'חטא', אלא גם 'חטא' בגימטריא 'חטא'...

וכן מה שנהגו שלא לישן בראש השנה, אין זה בשביל שבאותו הזמן ישב בטל ויבלה את זמנו בהבל ורעות רוח, ואינו, כי ההולך בטל כישן דור ומוטב שישן באמת, וכלשון השליה הק' (סמ"ח ראש השנה פרק תורה אור - י"ג), לאחר שהוא מביא דברי הירושלמי שאין לישן בראש השנה, הוא מוסיף בזה הלשון: "ונראה, דלאו דוקא ישן ממש, אלא אפילו ער ויושב בטל, ואינו מבקש על נפשו בתפלה ובתחנונים, ישן מקרי, ואדא מועד לעולם בין ער בין ישן (בבא מצא ט"ו), אם אינו עוסק בתורה ובמעשים טובים".

כך גם אנו מוצאים בדברי הרה"ק בעל האור המאיר זי"ע, שעורר על מניעת השינה ביום ראש השנה, ומתוך דבריו אתה למד שאין שום תכלית להישאר ער בסתמא, אלא העיקר לנצל הזמן הזה כראוי ולא להיות דומם כבול עץ שאינו עושה כלום, וכך הוא כותב: "ענה בראש השנה, אינו רשאי ליתן דזמיה לנפשו אפילו כמעט רגע, כי רגע קטן מיום השנה מחזיק בתוכה הרבה משנה הבאה, ואם יכאב בראש, יתפשט הכאב לכמה ימים ושבעות, הכלולים בזאת הרגע והשעה, ככאב הראש שנתפשט בפרטי האיברים, ונמצא ברגע קטנה מראש השנה שיושב דומם, יאבד טובה הרבה". ונסיים עם דעתו של בעל המושגה ברורה' בניזון, כי גם הוא, לאחר שהולך ומונה את כל הדברים שאינם ראוים לעשות משום סימנא מילתא, מסיים וכותב: "הנהגה כל אלו העניינים עושיה הכל לסימן טוב, ולכן פשיטא שיהיה מאד שלא יעוץ בימים האלו, מלבד גודל האיסור, כדי שיהיה לסימן טוב, רק יהיה שמח לבו ובטוח בד' עם התשובה ומעשים טובים".

כלומר, כל הסימנים הללו הם בכדי לעורר אותנו לפנימיות ולהבין את גודל נחיצות היום שיש לו השפעה מכרעת לכל השנה כולה, ולכן אל יעשה מן הטפל עיקר והעיקר טפל, אלא יבין את אשר לפניו וישתדל לנצל היום כולו לתורה ותשובה ומעשים טובים, וזו היא בעזרו לזכות לשנה טובה ומתוקה (בין יעקב).

הזרות ה' היא מעוזכם

ביטח בהש"ת וישמח בשמחת היום אך אין אומרים שירה

נהפך על ידי אמירה זו לטובה.

הגם שזוחלים ורועדים מאימת ה' בוטחים בישועתו

לפיכך צריך להיות בשמחה גדולה בראש השנה, כי באמת אנו סומכים ובוטחים בהקב"ה שיעשה בעבורנו את הטוב ביותר, לא לדאוג כלל ח"ו ולא לחשוב מחשבות שאינם טובות, כי כבר נתבאר בספרים הקדושים, וכן מובא בשם מרן הבעל שם טוב הק', שמתוך המחשבות שנופלות בדעת האדם במשך ימי ראש השנה אפשר לדעת את דינו של האדם, מי שנופלים בדעתו מחשבות טובות, סימן שנחתם גזר דינו לטוב, וזה שיש לו מחשבות רעות אזי להיפך ח"ו, אבל עבודת האדם להתגבר על המחשבות הרעות ולדעת שאין זה אלא עצת היצר למנוע אותו מן הטוב, כי אפשר להמתק את הכל על ידי שמות הקודש או על ידי מסירת נפש.

כיוצא בזה כתב המגיד מקאנז' ז"ע בשם הרב ר' בער ז"ע זה לשונו: "כי הכתיבה לחיים בספר, פירושו החקוקה במחשבתו של אדם. כי הרשע בזוכרו את עונותיו נפתח ונרעד ואין לבו ברשותו לשוב אל ה', הרי זה נכתב לאלתר למיתה, סימן לדבר המחשבות המבלבלות אותו ומפייגות את לבו באימת מות".

"מה שאין כן הצדיקים, הגם שהם זוחלים ורועדים מאימת ה' יתברך, הם בוטחים בישועתו וחסדו ומתחזקים לשוב אל ה' והם נכתבים לאלתר לחיים וחקוק במחשבתם הכתיבה לטובה, והגם שבאים לו איהו הרהורים המזכירים לו עונותיו אשר הם רומזים אל הקטרוה למעלה, מכל מקום הם מסיחים דעתם אל גודל התשובה ועזיבת החטא מהיום והלאה ובקבלת עול מלכות שמים ולבטוח בחסדו הגדול, ומכוננים שם ע"ב המורה על חסד הבורא יתברך שמו", עד כאן לשונו.

בראש השנה היה שמח למאד

מרן הבעל שם טוב ז"ע היה מדייק בלשון חז"ל - 'יום טוב של ראש השנה', כדכתב המשנה במסכתא ראש השנה (טז), 'יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת', ומשמע מזה שראש השנה הוא יום שמחה כשאר כל הימים טובים, ויש לשמוח בו לא פחות משאר ימים טובים.

אפילו מה שכתב האר"י הק' שצריך לבכות בראש השנה, וכל מי שאינו בוכה סימן שאין נשמתו שלימה והגונה, לא אמר אלא במי שבוכה מתוך שמחה שהחינו והגיענו לזמן הזה, או בכיה על צער גלות השכינה, כי בכל שמחה בזמן הזה צריך להזכיר את הצער של ירושלים, כדכתיב (תהלים קלז, ה) 'אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני... אם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתי'.

ומרנא ה'חתם סופר' ז"ע כתב דבר נפלא, דנהג מחד גיסא ראש השנה הוא יום הדין שבו נידונים כל באי העולם, מי חייה ומי עיעור וכי' וכי, ולפי זה היה צריך כל אחד ואחד להיות ירא וחדר על גורלו משך כל היום כולו שבו הוא נידון, ומאידך גיסא, היום הזה הוא גם יום של שמחה ויום טוב, שהרי היום הוא יום גנוסטי והמלכה שבו מכתירים את הש"ת על כל באי העולם.

אולם עם בני ישראל, שאהבים את הבורא כל עולמים באהבה אין קץ ומשגיחים על כבודו יתברך הרבה יותר ממה שדואגים לצרכי עצמם, משליכים את נפשם מנגד ומתגברים על הפחד והיראה מצרכי גופם וממונם, יעבור עלי מה ולבלד שאזכה לשמוח לשמוח בשמחת הבורא יתברך שמו ובהתחדשות המלוכה שלו.

כותב החתם סופר, שדבר זה גופא מעורר רחמים על בני ישראל הרבה יותר מכמה וכמה תעניותם וסיגופים, דכאשר רואה הקב"ה את בני אהוביו שאינם חסים על בקשת חייהם מפני כבודו יתברך שמו, אזי משפיע להם רוב טובה וברכה וכל מילי דמיטב, ובה מפרש את מאמר הגמרא (ר"ה טז.) 'המליכנו עליכם וכי' כדי שיעלה זכרונכם לפני לטובה, דעל ידי שבראש השנה תתעסקו עם המלוכה ולא בצרכי עצמכם, אז אזכור אתכם לטובה ולברכה ואשפיע לכם את כל הטוב, וזהו מה שאמר הכתוב (נחמיה ח, י) 'אל תעצבו כי חדות ה' היא מעוכם', כלומר, אל תעצבו מן הדין, כי השמחה והחדוה של ההמלכה הוא מעוכם ומבטחכם שזכרו לרחמים בדין.

יודעין שהקב"ה יעשה להם נס

אין כוחם של ישראל אלא באמונה, אפילו בארץ מצרים, שהיו אז ישראל בשפל המדרגה, מלא פצע וחבורה אין בהם מתום, לא נגאלו אלא בזכות האמונה שהיה בהם, כדאיתא במכילתא (פרשת בשלח פרשה ו), 'גדולה האמונה שהאמינו ישראל במי שאמר והיה העולם שבשכר שהאמינו ישראל בה' שרתה עליהם רוח הקדש ואמרו שירה... וכן את מוצא שלא נגאלו ישראל ממצרים אלא בשכר האמנה שנאמר (שמות ז, לא) 'ויאמן העם'.

איש ישראל מאמין בהקב"ה ומשליך עליו את יתבו, ובכח זה זוכה ורואה גדולות ונצורות, כך הוא בכל מצב שהוא וגם בהגיע ראש השנה ויום הדין, שמתוקף הזמן צריך להיות ירא וחדר בפחדים נוראים, שהלא אפילו מלאכים יחפזו מתוקף היום הנורא הזה, כי אין להימלט מעומק הדין ומי יצדק לפניו בדין, אבל בכל זאת ישראל קדושים הם, מאמינים בני מאמינים, וטומכים על הש"ת, שהוא בעצמו שופט אותנו, שיצא כאור משפטנו לחן ולחסד ולרחמים, ולכן, למרות שמחד גיסא יש לנו פחד וחרדת הדין אבל מאידך גיסא אנו חוגגים בשמחה ורגנה.

כדאיתא בטור הלכות ראש השנה (סימן תקפא), שבערב ראש השנה רוחצין ומסתפרין לכבוד היום הגדול, כמו שעושים בכל ערב של חג ומועד, ומפרש הטור כיצד זה אנו מסוגלים לעשות כן, הלא אנו עומדים למשפט היום, אלא אמרו רבי חנינא ורבי יהושע, איזו אומה כאומה זו שידעת אופיה של אלקיה, פירוש, מנהיגו ודיניו, שמנהיגו של עולם, אדם שיש לו דין לובש שחורים ומתעטף שחורים ומגדל זקנו ואין חותך צפרניו, לפי שאינו יודע איך יצא דינו, אבל ישראל אינן כן, לובשים לבנים ומתעטפים לבנים ומגלחין זקנם ומחתכין צפרניהם ואוכלין ושותין ושחמים בראש השנה, לפי שידעין שהקב"ה יעשה להם נס לפיכך נוהגין לספר ולכבס בערב ראש השנה ולהרות מנות בראש השנה.

ראיה יש לזה מן הכתוב בספר נחמיה (ח, ט), שציווה ביום ראש השנה לכל העם הנמצאים עמו, 'לכו אכלו משמנים ושתו ממתקים ושלחו מנות לאין נכון לו, כי קדוש היום לאדונינו, ואל תעצבו, כי חדות ה' היא מעוכם', ומבואר שם שאותו היום ראש השנה היה, ולצד החרדה מאימת הדין ציווה אותם לטוש ולשמוח כי יום חג הוא, ויבטחו בה' אלקי ישראל שיזכה אותם בדין.

יהא רגיל למיכל קרא ורוביא כרתי וסילקא

ותמרי

מנהג ותיקין המובא כבר בגמרא (הוריות יב.), שנהגו בני ישראל לאכול ביומי דראש השנה כל מיני מאכלים שתכליתם להראות סימנא טבא, כגון קרא ורוביא, כרתי וסילקא, ושאר דברים שמורים על סימנא טובה ושהנה טוב ומתוקה, וכתב בש"ש"ח ערוך' (סימן תקפג) שעל כל מין ומין אומר יהי רצון שנוגע לשמו של אותו המאכל, כגון במאכל הרוביא אומר 'שיירבו זכויותינו', במאכל הקרא אומר 'קדע רוע גזר דיננו' וכן הלאה.

בפוסקים הובאו כמה וכמה טעמים מדוע נהגו לאכול את המאכלים הללו, והאם היה רצון שאומרים הוא לשם תפלה, השליה הק' כתב שלעולם אין שום רמז באכילת הפרי, רק הפרי הוא סימן, שיזכור רוביא ויתעורר בתשובה, ויתפלל על הדבר הזה. כלומר, כשמניח הרוביא על שולחנו ואוכלו, אז הוא לו למזכיר שיתפלל על שירבו זכויותיו. וכשוראה כרתי, אז הוא למזכיר ורמז שיתפלל על הכרתת שונאינו. ומצא, העיקר הוא ההתעוררות והתפילה, ולאחר שהתפלל ואוכל דבר זה, אז הוא רושם שתתקיים תפלתו.

אולם הגאון האדיר רבי שלמה קלוזר זצוק"ל כתב בהגהות 'חכמת שלמה' לשולחן ערוך (שם) שאין אומרים את היהי רצון' לשם תפלה, אלא אומרים אותו בכדי להביע את ביטחוננו ואמונתנו בהבורא על עולמים שבחדי יוציא כאור משפטנו, ועל ידי האכילה ואמירת 'יהי רצון' אנו מבטאים את האמונה שכן אכן יהיה, ומוסיף המהרש"ק וכותב, דלפי מה שכתב בדרושים שבראש השנה היה האדם שמח ואומר, 'כל מה שעשה הוא יתברך לטובה - ובהו יהיה נהפך באמת לטובה, ולכן מהאי טעמא תקנו לאכול מאכלים טובים ומתוקים ולומר עליהם כן, כדי שאם ח"ו נגזר להיפך יהיה

וכן היה מנהג הצדיקים הקדושים, אשר לצד היראה ואימת הדין היו שרויים בשמחה עצומה ונוראה, כפי שהעיד הרה"ק רבי משה אליקים בריעה ז"ע (דעת משה ר"ח אלול) על אביו הרה"ק המגיד מקאנז' ז"ע, וכה כתב בקדשו: "הגם שהוא יום הדין, מכל מקום יום קדוש וטהור הוא, ובודאי יש בו שמחה גם כן, וזכרנו כד הוינא טליא, הייתי תמיד מתמה עצמי על כבוד הרב הקדוש אממ"ר זצלה"ה, שבראש השנה היה שמח למאד".

על פי שניים עדים יקום דבר, כפי שהעיד נאמנה הגה"ק רבי חיים ואלאזינער ז"ע על רבו מובהק אדונו הגר"א ז"ל (ארוחות חיים - הלכות ר"ה ויה"כ קג) בזה הלשון: "ורבינו היה שמח מאוד בעת תקיעת שופר, וכן אמר שצריך להיות ברוב שמחה וחדוה כדוגמת המדינה ביום שממליכים מלך ומעטרים אותו, כן אנתנו בתקיעת שופר ממליכים להקב"ה בכל עולמות שאנתנו עמו".

איך יאמרו שירה בשעה שספרי מתים

פתוחים

אם כי לפי האמור, שראש השנה הוא יום של שמחה ויום טוב כשאר ימים טובים, לכאורה היינו צריכים לומר בו הלל כפי הנהוג בשאר הרגלים והמועדים, ולמה מצאנו בחז"ל ההיפך מזה, כדאיתא במסכת ראש השנה (לב), "אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא, ריבנו של עולם, מפני מה אין ישראל אומרים שירה לפני בראש השנה וביום הכפורים, אמר להן, אפשר מלך יושב על כסא הדין וספרי חיים וספרי מתים פתוחין לפניו וישראל אומרים שירה לפניו, וכן גם נפסק להלכה שאין אומרים הלל בראש השנה (טוש"ע הלכות ר"ה סי' תקפ"ד).

וצריכים אנו להבין את פשר הדברים, כי מצד אחד אנו מוצאים שמגודל הפחד ואימת הדין אין אנו אומרים הלל ושירה בראש השנה, ומאידך גיסא נפסק להלכה שראש השנה הוא יום של שמחה וחדוה ומכאן זה חייבים אנו להרבות בסעודה בבשר ודגים וכל מטעמים הרבה מינים, כי סומכים אנו ובטוחים שהקב"ה יוציא כאור משפטנו ויוציאנו זכאים בדימוס, ואין מתיישיבים שני הדברים בהדי הדד.

אשירה לה' כי גמל עלי

אלא יש לבאר העניין על פי הכתוב בתהלים (יג, ו), 'ואני בחסדך בטחתי יגל לבי בישועתך אשירה לה' כי גמל עלי', ויש לדקדק בלשון הכתוב, דברישיא של הפסוק מתחיל עם לשון גילה - 'יגל לבי בישועתך', ואילו בסיפא נקט לשון שירה - 'אשירה לה' כי גמל עלי', ויש להבין פשר השינוי בין הרישא לסיפא.

וביאר מרן הגר"י זצוק"ל בשם אביו מרן הגר"ה, שישנם ב' חלקים בשמחה והודאה על הנס, מי שהוא בעל בטחון בהש"ת ויש לו אמונה שישיעורו הקב"ה מצרותו, כבר יכול לשמוח בהישועה העתידה אפילו בשעה שנמצא עדיין בתוך הצרה, אולם עניין ההודאה לא שייך כי אם לאחר שכבר נמלט ונושע מצרותו בפועל ממש.

על פי זה יתפרש הכתוב, 'ואני בחסדך בטחתי יגל לבי בישועתך' - שמגודל הבטחון בהש"ת שיעשה עמדי חסד ואמת אני שמח כבר עתה אפילו שעדיין לא נושעתי בפועל, אבל 'אשירה לה' כי גמל עלי' - השירה וההודאה להש"ת אתן רק לאחר שתבוא הישועה בעיני.

בראש השנה יש שמחה אך אין לומר שירה

מעתה יתיישב לך על נכון מדוע מחד גיסא נצטוונו לבטוח בהש"ת ולשמוח בראש השנה, מה שאין כן הלל אין אנו אומרים מאימת הדין, כי הסיבה שאנו אוכלין ושותין ושמחין בראש השנה, הוא היות ואנו בטוחים בהקב"ה שיעשה עמנו נס ויוציאנו זכאים במשפט, ולכן יש לנו לשמוח כבר עתה בישועה והנס העתידיים, אך מכל מקום שירה והלל עדיין אין אנו יכולים לומר, אפילו שבטוחים אנו בנס, כי עדיין לא יצא הפסק מלפניו, ורק אחר שנצא מלפניו זכאים בדימוס אז נאמר לפניו שירה והלל, וזהו ההלל והשמחה של חג הסוכות, שאנו מהללים בו ומשבחים להקב"ה שהוציאנו זכאים בדין. (בנין יעקב)

הלכות ההוספות בתפילות של עשרת ימי תשובה

המלך הקדוש

א. בעשרת ימי תשובה חותם בברכת קדושה המלך הקדוש, מפני שהימים הללו הם ימי דין שהקב"ה יושב ודן כל העולם ומראה מלכותו וממשלתו שהוא בכל משלה (ש"ע סי' תקפ"ב סי' ובמ"ב ס"ט).

ב. אם טעה ואמר הא-ל הקדוש, ואפילו הוא רק מסופק אם אמר המלך הקדוש, ה"ז חוזר לראש התפילה. ודוקא כשזכר לאחר כדי דיבור משסיים הא-ל הקדוש, אבל אם זכר קודם ששהה כדי דיבור, דהיינו כדי שיעור אמירת ג' תיבות, יאמר מיד המלך הקדוש ויצא, וכל זה דוקא כשלא התחיל עדיין ברכה אחרת, אבל אם כבר התחיל ברכה אחרת אפילו אם עדיין תוך כדי דיבור חוזר לראש (ש"ע שם סי' ובמ"ב ס"ט), וי"א דאפילו התחיל כבר ברכה אחרת ג"כ אין חוזר לראש אם הוא עדיין תוך כדי דיבור (אלף המגן שם סק"ב).

ג. ואינו מועיל מה שיאמר צ' פעמים המלך הקדוש, שהרי אינו יכול להרגיל את עצמו לומר כמו שאומר בתפילות, שאם יזכיר את השם הרי זה ברכה לבטלה (מ"ב שם סק"ג בשם המג"א). וי"א דכשיאמר צ' פעמים 'ברוך אתה השם המלך הקדוש' מונהי (פ"ח, הביאו בשע"צ סק"ב), ורוב האחרונים לא פסקו כן (שע"צ שם), ולכן אם אמר צ' פעמים 'ברוך אתה השם המלך הקדוש', ועכשיו הוא מסופק בתפילות, יתפלל שנית דרך ג' נדבה (מ"א שם ס"ו). ומן הנכון שלא יאמר צ' פעמים ברוך אתה השם וכו' כדי שלא להיכנס במחלוקת (מה"ח שם סק"ג).

ד. אם הוא מסופק בראש השנה ויהיה כ"פ אם סיים המלך הקדוש, אך ברור לו שאמר את כל הנוסח של ובכן תן פחדך על הסדר, אפשר דא"צ לחזור, דאולי לא שייך לומר בזה שאמר כהרגלו כל השנה, שהרי הוסיף לומר קודם סיום הברכה מה שאינו אומר בכל השנה (מ"ב שם סק"ד).

ה. אם אמר תיבת הא-ל ועדיין לא אמר הקדוש, אע"פ ששהה יותר מכדי דיבור, ואח"כ סיים המלך הקדוש, א"צ לחזור ריע"ח, אלף המגן שם סק"ד בשם הר"ק מבוססאטש).

ו. ש"ץ שטעה בהמלך הקדוש חוזר לראש ואומר שנית קדושה (שע"ת סק"א).

ז. אם היה זוכר בסוף ברכת מחיה המתים כשאמר מי כמוך אב הרחמים, שהוא צריך גם כן לומר המלך הקדוש, אזי אנו אומרים שמסתמא זכר גם בשעת הברכה ואמר המלך הקדוש (א"א להג"ק מבוססאטש).

ח. בשבת שובה ערבית יאמר בברכת מעין שבע 'המלך הקדוש', ואם טעה ואמר הא-ל הקדוש, יש דעות באחרונים אם צריך לחזור, ודוקא אם סיים הברכה, אבל אם זכר קודם שסיים הברכה, יתחיל עוד הפעם מן 'המלך הקדוש' (ש"ע סי' ובמ"ב ס"ט).

המלך המשפט

ט. בעשי"ת אומר חותם בברכת השיבה שופטינו המלך המשפט, ואם טעה וסיים מלך אוהב צדקה ומשפט א"צ לחזור, ומ"מ אם זכר תוך כדי דיבור, אומר המלך המשפט (מ"ב סק"ו ע"פ פסק הרמ"א בסי' קי"ו). (וי"א דאם זכר לאחר שעקר רגליו, טוב שיתפלל עוד הפעם בתורת נדבה, וא"צ לחדש בה דבר, כיון שהוא מתפלל אותה

מחמת ספק (ש"ע הר"ב סי' תקפ"ב ס"ט).

י. אבל אם סיים הא-ל אוהב צדקה ומשפט, וזכר לאחר כדי דיבור, ה"ז חוזר לברכת השיבה שופטינו וממשיך על הסדר, ואם זכר לאחר שעקר רגליו חוזר לראש (ש"ע סי' תקפ"ב ובמ"ב שם סק"ט).

יא. ואומר המלך המשפט בשני הה"ן, ויזהר בזה, כי י"א שהוא לעיכובא, ומ"מ בדיעבד אם אמר מלך המשפט לא יחזור (מ"ב סי' קי"ח סק"ג).

זכרנו ומי כמוך וכו'

יב. תיקנו הגאונים לומר בעשי"ת זכרנו בברכת אבות, ומי כמוך בגבורות, ובברכת הודאה וכתוב, ובספר חיים בברכת שים שלום, וכיון שאינו אלא תיקון הגאונים אם שכח לאמרם אין מחזירין אותו (ש"ע סי' תקפ"ב סי' ובמ"ב ס"ט). ואפילו אם רוצה לחזור אינו רשאי (מ"א שם סק"ד, ועי' במחש"ק שם).

יג. אפילו לא עקר רגליו עדיין, רק שכבר אמר השם של סיום הברכה, אינו חוזר, אבל כל שעדיין לא אמר השם של סיום הברכה ה"ז חוזר, אפילו אם כבר אמר כמה שמות באמצע, כגון בברכת הודאה שהמשיך וכל החיים וכו' (מ"ב שם סק"ט). וי"א דבכה"ג יאמרנה במקום שנזכר ולא יחזור לתחילת וכל החיים (מ"א שם סי' עיי"ש).

יד. אמר ברוך אתה השם וזכר שלא אמר זכרנו או מי כמוך, לא יאמר למדני חוקיך, אלא ימשיך בתפלתו (בא"ח נצבים סי' כ, וז"ל מ"ש בשע"צ סי' תקפ"ח סק"ו).

טו. י"א שאם אמר שכח לומר זכרנו או מי כמוך, וכבר סיים הברכה, ועדיין לא התחיל הברכה האחרת, ה"ז רשאי לאמרה שם, אע"פ שאינו חייב (אלף המגן שם סק"ה בשם א"א). וי"א דאם זכר לאחר השם של חתימת הברכה לא יאמרנה במקום שנזכר (ש"ע הר"ב סי' ט"ז).

טז. י"א דאם שכח לומר זכרנו, אומר אותה בשומע תפילה, ובשבת וי"ט שא"א שומע תפילה, וכן אם שכח לומר וכתוב או בספר חיים, יאמר אותם קודם שיעקור רגליו, אבל אם שכח לומר מי כמוך, אין לו תשלומין, משום שאינו בקשת רחמים (בא"ח נצבים סי' ט). וי"א דאין חילוק בזה, ובכולם אם שכח יאמר אותם קודם שיעקור רגליו (מה"ח סק"ג). ובחיי אדם (כ"ל כ"ד סכ"ו) כתב שאם שכח

לומר בספר חיים וזכר לאחר שסיים הברכה, ראוי לאומרו תיכף קודם יהיו לרצון, כיון שכבר גמר התפילה. יז. נוהגין כששמגיע החזן לכתוב או בספר, אומרים הציבור בקול רם וכתוב או בספר, והחזן ממתין עד שיסיימו ואומר אח"כ (מ"א סי' תקפ"ד ס"ו). ויש מקומות שנוהגים כן גם בזכרנו ומי כמוך (קצת המטה סק"ב, ליקוטי מהרי"ח).

יח. בתפילת שחרית מנחה וערבית אומרים אב הרחמן, ובתפילת מוסף דר"ה ויז"ל ושבת אומרים אב הרחמים, וכן במנחה של שבת ובנעילה אומרים אב הרחמים (ש"ע המנוחות, הובא באחרונים).

יט. יאמר 'לחיים' בשב"א תחת הלמ"ד, ולא יאמר בפת"ח דלא לישתמע לאחיים דהיינו לא חיים, ודוקא בימים האלו כיון שהם ימי דין צריך לדקדק ולפרט היטב בתפילות, משא"כ בשאר ימות השנה אנו אומרים והעמידנו מלכנו לחיים בפת"ח תחת הלמ"ד ואין חוששין, לפי שאחר כוננת הלב הן הדברים (מ"ב שם סק"ט).

כ. ולא יאמר לחיים טובים, רק לחיים, עד שיגיע לכתוב לחיים וכו' אז יאמר לחיים טובים, כי המבקש צריך לבקש מתחילה דבר מועט, ואח"כ מוסיף והולך (ש"ע). [ומטעם זה י"א דאין אומרים עם הש"ץ זכרנו ומי כמוך, משום שלא יתכן שאחר שביקש דבר היותר גדול שכבר אמר בהודאה וכתוב לחיים טובים שיאמר שוב עם הש"ץ זכרנו שהוא דבר היותר קטן שאין אומרים בו לחיים טובים, ורק לבסוף בהודאה אז אומרים עם הש"ץ וכתוב לחיים טובים, וכן בספר שהוא גם כן דבר היתר גדול (סעמי המנהגים סי' תשי"ג)]. ולכן בברכת שים שלום מוסיפין בספר חיים ברכה ושלוש וכו' (שו"ת).

מעמקים

כא. בכל עשרת ימי תשובה טוב ונכון מאוד לומר בין ישתבח ליוצר מזמור ממעמקים קראתיך ה' (הארי"ל בשער המנוחות דחש ר"ה בהקדמה, וזכא במ"ב סי' נ"ד סק"ד, ובכ"ה במ"א שם ס"ט). ואם בשעה שהציבור אומרים ממעמקים הוא עומד עדיין באמצע פסוקי דמורה, ה"ז רשאי לומר עמהם, ומ"מ כשמגיע אחר ישתבח יוכל לאומרו במקומו (אלף למטה שם סק"ב).

באיזה דרך תבחר להתחיל את השנה החדשה?

- מתחילים בראשית מיט אפרישקייט -

טיב הפטרות
ביאור קצר ומשולב על הפטרות של כל שבוע. מתוכנן בנינים יקרים עם רעיונות מלהיבים. שבו ניתן גם ללמוד דרכים לעבודת ה' יתברך

טיב המעשיות
אלפי סיפורים ועובדות. מסודר לפי סדר פרשיות התורה. יחד עם תפנית הנלמד ממנו לעבודת השם מתאים גם: לחורים מתחילים מכמרים וכו'

טיב התורה
עם טיב הרשי' בנינים יקרים. רעיונות מתוקים על כל פרשה ומפרשה. הן על התורה והן על מידות רש"י. לחיוב ולחומרים. מהו טיבה של תורה, ומהו טיבה של רש"י

להשיג בחנויות הספרים המובחרות
הפצה ראשית מרכז הספרים בהנהלת הרב יצחק פרידמן 03-6194114

זה היום תחילת מעשיך

”מראשית
כֹּזאת הוֹדַעְתָּ,
וּמִלְפָּנִים
אוֹתָהּ גִּלִּית.”

זֶה הַיּוֹם
תְּחִילַת
מַעֲשֶׂיךָ,
זָכְרוֹן לַיּוֹם
רֵאשׁוֹן. כִּי
חֹזֵק לְיִשְׂרָאֵל
הוּא, מִשְׁפָּט
לְאַלְקֵי יַעֲקֹב”

ברכת זכרונות
מוסף דר"ה

בגמרא (מכילתין ר"ה כז): "אמר רב שמואל בר יצחק, כמאן מצלינן האידינא 'זה היום תחילת מעשיך זכרון ליום ראשון', כמאן כרבי אליעזר, דאמר (י:) בתשרי נברא העולם."

ויש לדקדק במ"ש "זה היום תחילת מעשיך זכרון ליום ראשון", ולכאורה הוי ליה למימר 'זה היום זכרון ליום ראשון תחילת מעשיך', שכן גם תחילת מעשיך בכלל הזכרון יניחו.

ויעויין נא בתוס' על אתר (ד"ה כמאן מצלינן) שדנו בפירוש "תחילת מעשיך", אם הכוונה על בריאת העולם, ו'תחילת מעשיך' היינו תחילת בריאת העולם. או המכוון על יום הדין וקביעת מעשה כל אדם בר"ה, שהוא: "תחילת מעשה דין שהעולם נדון בו וכו'" עי"ש, ובחידושי הריטב"א (ד"ה כמאן מצלינן).

והשתא בשלמא אם 'תחילת מעשיך' קאי על יום הדין ניחא שפיר, שכן תיבת 'זכרון' מוסב אכן על 'יום ראשון' בלבד, אבל 'תחילת מעשיך' אינה בדרך 'זכרון' כי אם 'תחילת' ממש, שמדי שנה בשנה יושב בו השי"ת לדין, וראש השנה דהאי שתא אף הוא 'תחילת מעשיך', לדון בו בפועל על שנה הבעל"ט.

אבל אליבא דפירוש השני שתיבת 'תחילת מעשיך' היא תחילת מעשה שמים וארץ, צריך ביאור בסדר הנוסח, שאם כן הוי ליה למימר 'זה היום זכרון ליום ראשון תחילת מעשיך', וצריך עיון.

ברם יתורץ לפי מ"ש הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זי"ע בסה"ק קדושת לוי (ריש קדושה ראשונה לחנוכה), וז"ל: "כל הנסים וכל האורות שנתגלה בימים קדמונים מתגלה בכל שנה ושנה, כגון בחנוכה... וכן בראש השנה נתגלה האורות בריאת העולם, כמבואר בכתבי האר"י עכ"ל. וכוונתו למ"ש ב'פירי עץ חיים' בשער ראש השנה (פ"א): 'הדברים חוזרים בזמנם בכל שנה למציאות הראשון... בתשרי נברא העולם וחזר הדבר לקדמותו, לכן צריך הנסירה וכו'" עכ"ל עי"ש.

והיינו, שבכל שנה ושנה בקביעות כל מועד בזמנו מתעוררים אותם אורות עליונים ממש שהאירו בימים ההם, ויצרו ופעלו אותם ניסים ופעולות שנעשו בהם, וחוזרים ונעשים ונפעלים מחדש בעולם.

ולפיכך ביומא רבא דראש השנה הוא התנוצצות אורות העליונים שהיו בעת בריאת העולם ופעלו את יצירת שמים וארץ, והדברים חוזרים ונעשים בכל שנה באותה התעוררות עליון שהיתה בעת הבריאה. וכנודע שעל שם כך נקראת 'שנה', לפי ששונה מחדש וחוזרת לעורר את כל התרחשות בריאת העולם בכל שנה, ונמצא שבשורש נברא העולם מחדש בפועל ביומא רבא דראש השנה.

ואשר לפי זה שפיר ניחא לשון "זה היום תחילת מעשיך זכרון ליום ראשון", רוצה לומר 'תחילת מעשיך' ממש, לא רק בגדר 'זכרון ליום ראשון'. וכשם שבראש השנה הראשון בעת בריאת העולם היה 'זה היום תחילת מעשיך', כן הוא בכל שנה ושנה שחוזרים הדברים ונעשים בהתעוררות עליון כל מעשי שמים וארץ, כמי שנברא הכל ונוצר מחדש בהתחדשות מופלא. ולכן הוא 'תחילת מעשיך' ממש, זכרון ליום ראשון, כמו שביום ראשון היה תחילת מעשיך כן הוא זה היום בכל שנה ושנה.

זהו אפוא עיקר הגילוי אשר "מלפנים אותה גילית", שגילה לנו קורא הדורות מראש על כל שנה ושנה שזה היום דראש השנה הוא תחילת מעשיך של שנה זו כיום, וכן בכל שנה ושנה.

המזרם הלכה למעשה, גודל ועוצם כוחו של האי יומא רבא דראש השנה שלפנינו, שמתחיל בו הכל מחדש, מתחילת הנסירה לעילא, וכמי שלא היה כלום. וזו הזדמנות נפלאה ועת הכושר יקר ונעלה לפתוח דף חדש נקי וחלק. שהרי נאצלת בו יצירת בריאת עולם חדש ומחודש, ואיש ישראל מתחדש עצמו כברייה חדשה וכתניוק

שגולד.

כמ"ש בספרים שלכן נקראת 'שנה' מלשון שינוי, להשתנות עצמו כאיש חדש ולחלץ עצמו מכל מיני חבלין דמעיקין ברוחניות ובגשמיות בגוף ובנפש, בכללות ובפרטות, כמ"ש במדרש (ב"ר ל, ח) "ראה עולם חדש!"
זה היום תחילת מעשיך!

[על פי קונטרס 'טיב עבודת ימי החנוכה' - ברכת שעשה נסים]

• § •

ניצול הזמנים הנעלים לשובה ולברכה

בעיר אחת דרה משפחת טובים, משפחה כשרה וישרה עם בנים ובנות בריאים ומוצלחים, זרע ברך ה', אבל מצב הפרנסה בבית היה קשה ביותר, הם ניסו את מזלם בכמה אופנים, אך בכל מקום שהניחו את ידיהם לא מצאו את ברכתם, המזל לא האיר להם פנים, וכך חיו להם תדיר בעוני ובדחקות, כשהם מצטמצמים להתקיים במעט שיש בידם.

לימים נודע להם על קרוב משפחה עשיר המתגורר אף הוא באותה עיר בקצה השני, והוא בעל יכולת עתיר נכסין שאולי יוכל לסייע בעדם, להיות להם לעזר ולאחסימן ולחלצם מן המצוקה.

יום אחד נפגשו השניים לאחר תפילת 'מנחה-מעריב' באחד מבתי הכנסיות שבעיר, הם בירכו זה את זה לשלום, ושוחחו יחדיו בנעימים כטבע שיחתם של בני משפחה. כשהתעניין העשיר במצב הפרנסה בביתו ובמשפחתו לא הסתיר האיש את מצוקתו, הוא נאנח אנהא עמוקה וסיפר לפניו את דוחק הפרנסה והכלכלה כשבקושי מצליח הוא לכלכל את ביתו בצמצום רב, וביקש את קרובו העשיר אם יוכל אולי לתמוך בהם, לפי ששמע מאנשים רבים שנעזרו על ידו בסכומים טובים, והרי עניי עריך ומשפחתך קודמים.

בוודאי! נענה העשיר בשמחה, לא ידעתי כלל ממצבכם הקשה, הרי מעולם לא סיפרתם לי על כך. הואל נא בטובך לגשת מחר אל משרדי לאחר סיום העבודה בשעה שבע בערב, ואסדיר לך בעז"ה העברת תמיכה הוגנת, תמיכה שתביא רווחה אל ביתך.

למחרת עם תום העבודה סידר העשיר את המשרד, והכיניו לקראת פגישתו אם בן משפחתו היקר. הוא הוציא את פנקס השיקים המהודר, והמתין לאורח כדי שיוכל להעניק לו מתנה הוגנת. אך משום מה התמהמה האיש ולא בא, חשב העשיר שמא מתעכב הוא בדרכים והמתין לו שעה ארוכה, אבל משנמשכה השעה והתאחרה והאיש לא הגיע כלל התאכזב העשיר והצטער על כך, והוא נאלץ לשוב אל ביתו.

כעבור תקופה נוספת שוב נפגשו השניים בבית הכנסת, ושוב החל העני להתלונן באוזני קרובו העשיר על מצבו העגום. אמר לו העשיר, הרי סיכמנו להיפגש אצלי במשרד, הכנתי כבר הכל לקראת בואך, ומדוע בוששת לבוא?

התנצל העני על שלא עלתה בידו להגיע לפגישה מחמת השעה המאוחרת, וביקש לקבוע עבורו פגישה נוספת בשעה מוקדמת יותר להסדרת התמיכה.

נענה העשיר ברוב טובו למצוא לו זמן חדש, הוא שלף את יומנו מכיסו ובדק את 'לוח הזמנים' המתוכנן לימים הקרובים, ומצא אכן באחד הימים 'חלון' של שעה מוקדמת יותר, שבו יוכל לקבל את קרובו במשרד, ולהעניק לו את תמיכתו.

ברם גם לפגישה השניה לא הגיע האיש, העשיר מצידו המתין עוד שעה ארוכה, ונאלץ להתאכזב גם הפעם.

חלפה תקופה נוספת, והנה שוב נפגשים השניים והעני

טיב ההשגחה

סיפורי השגחה פריטי
עשאלו לערכת ע"י הקוראים

שערי דמעות לא ננעלו

הבחור לא התקבל לשיבה שכה שאף ללכת אליה ונחל אכזבה קשה מאוד.

בסופו של דבר התקבל לשיבה אחרת שגם היא טובה מאוד כך שלמרות הקושי האישי שלו הוא הסתגל למצב והבין שזה מה יש.

לקראת תחילת הזמן שקע הבחור במרה שחורה על אי קבלתו לשיבה שכה חשק להתקבל אליה. אשתי הרחמנית בראותה את הבחור היקר שלנו, העמל בתורה ועתה פניו נפולות, ביקשה ממני שאסע למירון להתפלל עליו. חששה שאם לא ילך למקום שליבו חפץ הוא עלול להדרדר בתלמודו ואז קשה בהרבה לפעול ישועות.

עם שחר עליתי על האוטובוס הראשון מירונה חמוש בספר התהילים שהוא הנשק של עם ישראל. כל הדרך התפללתי ואמרתי תהילים, כשהגעתי למערה במירון פתחתי שוב את ספר התהילים והתחלתי אותו מהתחלה בהשתפכות הנפש לטובת הבחור שלנו.

כשסיימתי את ספר התהילים ניגשתי לציון הקדוש ושפכתי שיח בתחנונים ובדמעות שלישי עבור הבן. בקשתי: או שיתקבל לשיבה הנחשקת למרות שאין סיכוי בדרך הטבע, או שיבין ויפנים שהשיבה אליה התקבל היא הטובה ביותר עבורו!!!

אך הרמתי את ראשי מהציון והפניתי את מבטי לכיוון היציאה חשתי כאילו עוד רגע אני מתעלף. מול עיני הופיע דמותו של הראש ישיבה בכבודו ובעצמו. נפלטה מגרוני קול הפתעה ובקושי שאמרתי לו שלום עליכם. הוא שראה את גודל ההתרגשות שלי שאלני אם אנו מכירים ומה הפתעה הגדולה מלראות אותו. סיפרתי לו את סיבת בואי למירון וסיפור הבחור שלי שכל כך חפץ לבוא לשיבה שלו ועתה סיימתי את ספר התהילים ובדמעות התחננתי והנה אתה ניצב מולי...

הרב התרגש מאוד ובו במקום שלף את המכשיר הסלולרי דיבר עם מי שזיכר, ונתן הוראה מיידית לקבל את הבחור לשיבה. קלטתי מהשיחה שמנסים להתווכח עם הרב, אבל הרב לא השאיר מקום לפתחון פה וסגר את השיחה.

"תתקשר עכשיו לביתי!!!!" הורה לי בהתרגשות בלתי מוסתרת כאשר מעיין הדמעות שלי טרם יבש מהתחנונים על בני.

והנה עתה דמעות התרגשות של הרב אך החלו לזרום, וסיפר לי שהיה בדרך מצפת לירושלים, והורה לנהג לעבור דרך רבי שמעון. "הנהג התנגד מעט ואמר שזה יוסיף עוד שעה ויגרום לאיחור בפגישות, אבל אני אמרתי לו שעכשיו הלב שלי מושך אותי פתאום לרשב"י אז נעצור דקה ברשב"י. כך סיים את דבריו הראש ישיבה.

"מול דמעות רותחות של הורים כלום לא יכול לעמוד בפניהם... אני כבר יכול לחזור לרכב!!!"

בעל המעשה: ה.פ.

הפענוץ לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פריטית
פוזנן לשלוח אל ר' שפחה ספואלס
בפיקס: 15326517922
או ל: o.y.wines@gmail.com

והפצרות ובבקשת רחמים לרפואתו השלמה, רפואת הנפש ורפואת הגוף, ושאלו מלפניו באיזה זכות ניתן לעורר רחמים עליו ולהחיש את ישועתו והחלמתו. ענה להם הצדיק ברוב ענוותנותו, את 'זושא' מכיר אני היטב... כל זכות שתמצאו בו להביאה לפני כיסא הכבוד, יבוא מיד המלאכים וימוססו אותה! שם הם הרי רואים ומכירים הכל אל נכון...

אך בדבר אחד אולי כן תוכלו לעורר רחמים בעדי, הרי ידוע מ"ש בספרים הקדושים שהיהודי הגרוע ביותר, תמיד הוא יותר טוב ונעלה מן הגוי הטוב ביותר. מחמת שעצם מין הגויים בשורשו פחות ושפל יותר, כמ"ש בספר "הכוזרי" (מאמר ראשון אות קטו) שההבדל בין יהודי לגוי הוא כמו ההבדל שבין חי למדבר, כי עם ישראל שורשם בדרגה עליונה של מין אחר וסוג אחר של בני אדם. ולכן כשם שהאדם הנחות ביותר תמיד חשוב יותר מן הבהמה הטובה והמשוּבחת ביותר... כן היהודי הגרוע והפחות ביותר שבעולם תמיד טוב הוא יותר מן הגוי הטוב והרם ביותר.

אשר על כן, בזאת תוכלו להתפלל ולעורר רחמים גם על 'זושא', כאשר עינינו הרואות גויים רבים בריאים וחסונים, ואם הגוי מתהלך בארץ בריא ושלם, מדוע יגרע חלקו של 'זושא', שבודאי ראוי גם הוא לרפואה השלמה, לא פחות מן הגוי, רפואת הנפש ורפואת הגוף.

כיוצא בדבר הוי מרגלא בפומיה קדישא של הרבי ר' זושא זי"ע בימים הנוראים, שצריך לעורר בהם רחמים רבים על כנסת ישראל ולהריק בעדם השפעות טובות. שהיה נושא עיניו השמימה, ומפיל תחינתו לפני קונו כבן המתחטא לפני אביו: ריבונו של עולם, כמה גויים רואים אנו בעולם, היושבים דשנים ורעננים מלאים כל טוב, בעושר ובבריאות והצלחה! ואם לגויים מגיע שפע טוב שכזה, קל וחומר לישראל שראויים זכאים הם ביושר להשפעת הברכה בכפלי כפליים, שכן היהודי הגרוע ביותר תמיד נעלה וחשוב יותר מן הגוי הטוב ביותר!

וכענין שמסופר על הרה"צ המפורסם רבי נטע ציינורט זצ"ל, מנכ"י הדעת וצדיקי ירושלים של מעלה ת"ו, שמצא אותו פעם בהשכמת הבוקר אחר המקווה, ביום שלמחרת הבחירות בארצות הברית, כשהוא מסתובב בין הבריות ומתעניין בתוצאות הבחירות שנערכו אמש באמריקה...

כשראה לפניו חבורת אנשים מתגודדים בפתח המקוה [קיפקע...], ומשוחחים בהתעניינות על תוצאת הבחירות, המתבררת ממש עכשיו כששם באמריקה היא שעת לילה וכבר נסגרו כל הקלפיות, התערב לו ר' נטע בטבעיות ביניהם ושאל בהתעניינות: נו, ענדע וואס איז געבליבען? ווער איז פרעזידענט? ... [מה] נשאר בסוף? מי הוא הנשיא הנבחר?]

החבר'ה הצעירים שמחו לשנתף את הזקן הצדיק עמיהם לשיחתם, ודיווחו לו בנדיבות על התוצאה שהגיעה זה עתה על זהותו של הנשיא הבא של אמריקה הגדולה. רבי נטע נראה כמי שנהנה מן הידיעה המרעישה... והמשיך בדרכו לתפילת שחרית.

לאחר שעזבם ר' נטע התפלאו ביניהם הצעירים על המחזה, וכי גם הצדיק הזה מתעניין בחדשות? המה ראו כן תמהו, מה לו לר' נטע עם שחר לפני התפילה בדברים פחותים שכאלה, של תוצאת הבחירות לנשיאות ארצות הברית?

והנה כשניגש רבי נטע בתפילתו לברכות השחר, בהגיעו לברכת "שלא עשני גוי", נתפסה בו לפתע התלהבות גדולה, הוא זעק את הברכה בהדגשה יתרה, ואמר בקול רם ובכל לב: שלא עשני גוי!

כשנשאל לאחר מכן לפשר התלהבותו בברכות השחר הסביר, שזו הברכה שמבין איש ישראל את הבורא ב"ה "שלא עשני גוי", הרי בודאי אינה מכוונת רק שלא עשני כמו הגויים הנבזים

שואל כמסיח לפי תומו, אם יכול הוא אולי בכל זאת לעזור במשהו, אחר שכבר נדברו בענין זה כמה פעמים, וכבר סיפר לפניו את צרתו ומצוקתו. אבל חייכתי לך שעה ארוכה מאוד, תמה העשיר, מדוע לא באת לקבל את התמיכה? שוב התנצל העני שהמשרד נמצא רחוק מאוד מביתו וקשה לו לעשות את כל המרחק הזה, ואולי ניתן למצוא מקום קרוב יותר.

נענית לך גם לזה, אמר העשיר, אם כן הואל נא בטובך להגיע אל ביתי הקרוב יותר בשעת הפסקת הצהריים, ושם אתרום לך תרומה הוגנת כדי שתוכל להחיות את בני ביתך ולהתפרנס בכבוד.

למחרת בצהריים כשהגיע העשיר לביתו להפסקה הקצרה, במיוחד כדי להיפגש עם קרובו האהוב ולסייע בעזרו, המתין ויחל שהפעם כבר יופיע האיש בזמן, לאחר שכבר סודרה עבורו גם שעה נינוחה וגם מקום קרוב אל ביתו. - אך גם הפעם אכזב העני ולא הופיע כלל.

גם בפעמים נוספות שקבעו להיפגש המתין העשיר לבואו של העני לפניו, אבל עד מהרה נוכח שתוחלתו לשווא והעני איננו!

כשנפגשו כעבור תקופה פעם נוספת, והעני החל כדרכו בכל פעם להתמרמר ולהתלונן על המצב הדחוק והמכביד, פקעה סבלנותו של העשיר, הוא גירשו מעל פניו ואמר: אנא, אל תתהל בי עוד... הרי בין כך אינך מופיע לקחת את תרומתך, ומה לך כי תתלונן בפני תמיד?!

• § • § •

כיוצא בדבר, מעניקים לנו בחודש זה מן השמים זמנים טובים וגבוהים, עיתותי רצון מסוגלים שבהם מושפעים השפעות מלאות ברכה. ימי הסליחות ועשרת ימי תשובה, שהם כולם זמנים עצומים ונשגבים של 'ירח האיתנים', שבהם יכול כל מבקש לגשת אל הקודש ולקבל משפע הברכה ברוחניות ובגשמיות. כענין שהנביא זועק באזונינו (ישעיה נה, ו) "דַּרְשׁוּ ה' הַהֲמִצָּא, קְרָאוּ הַיְהוָה קְרֹב!" - ואף אנו מצדינו שואפים ורוצים לראות וליראות, כמו שאנו חוזרים ואומרים מדי יום ביומו בכל ימי הסליחות: "פְּדִילֵם וּקְרָשִׁים דְּפָקְנוּ דְלָתֵיהּ, דְּלָתֵיהּ דְּפָקְנוּ רַחֲמֵי וְחַנּוּן, נָא אֵל תְּשִׁיבֵנוּ יְיָקָם מִלְּפָנֶיהָ!"

ואכן נענה אלינו השי"ת ברוב רחמיו וחסדיו, וקובע לנו זמני רצון ועתותי נדבה, כדוגמת ראש השנה ויום הכיפורים, ואף יוצא להתקרב לקראתנו לבוא אל ביתו שהיא הסוכה הקדושה בחג הסוכות הבעל"ט, מקום משכן השכינה הקדושה, ולקבל אותנו בשמחה. וכמה אכזבה וצער עולה לפניו כאשר אין מנצלים את הזמנים הטובים הללו להתעלות ולבוא לפני המלך, כדוגמת אותו עני שבמשל דגן שקובעים לו זמן זמנים טובים להתקבל בקשתו ולתת לו כל צרכיו ביד נדיבה והגונה, אך הוא מתבושש ונשאר תקוע במקומו, כך לו בימי ירח האיתנים כמו לפניו... עד שאחר עבור כל הזמנים יאמר חבל על דאבדין...

עלינו אפוא לנצל היטב את שעת הכושר המוכנה עבורנו בחודש הנעלה הבעל"ט, לעלות בהר ה' ולקום במקום קדשו, ולזכות בזה למלאות כל משאלת לב לטובה ולברכה.

• § • § •

לימוד זכות בימים נוראים אף על הגרוע שבישראל!

הרה"ק הרבי ר' זושא מאניפולי צוק"ל חלה נפל פעם ונפל למשכב ל"ע, החסידים הרבו כמוֹבן בתפילות

ראש השנה

א-ב תשרי תשפ"ב

הזמנים לפי אופק ירושלים

זמני הדלקת הנרות ומצ"ש

הדלק"נ 5:56
 מצו"ט 7:07
 ר"ת 7:48

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

סוף ש"א 8:45 | סוף ת"א 10:00
 סוף ש"ב 9:27 | סוף ת"ב 10:28
הזמנים לפי שעון קיץ

לטובה, בהם נדמים אנו כאותם מלכים המתמנים לזמן קצר, ולאחר מכן חוזרים אל שגרת החיים של מעגל השנה כאנשים פשוטים. - עלינו אפוא להבין ולהשכיל כדוגמת אותו יהודי פיקח, כיצד להכין חבילות חבילות של התעלות תשובה והתרוממות תורה ומעשים טובים, שיהיו מוכנים ל'משלוח' של יצוא גם לאחר עבור ירח האיתנים דגן. כדי שנוכל להמשיך להתעשר ולהתגדל אף בכל ימות השנה, בתורה ותפילה ועבודת השי"ת בדחילו ורחימו מעין דמעין של עבודת הימים הנוראים. - כך יישאר הריווח בידנינו, שלא נחזור ככלות הימים טובים דגן להיות כאנשים פשוטים כמו שהיינו לפני תחילת הקדנציא... רק יישאר העושר בידנינו לאורך ימים ושנות חיים.

• § • § •

כיוצא בדבר למדין אנו מטיב זה המשל, בהסתכלות כללית על כל עצם חיינו בעולם הזה, שאינם אלא תקופת כהונה קצרה של ימי שנותנו בהם שבעים שנה ואם בגבורות שמונים שנה. - ואף בזה יש לנצל היטב את תקופת החיים עלי אדמות בשביל הכנה טובה ומעליא לחיים הנצחיים שם למעלה, להספיק ולהכין 'משלוחים' רבים וטובים של תורה ומצוות ומעשים טובים, שנוכל לנחול בהם מגווח טובה ושלמה לאחר מאה ועשרים.

על דרך שהזכירנו התנא האלקי רבי יעקב ע"ה בפרקי אבות (ד, טז): "העולם הזה דומה לפרוזדור בפני העולם הבא, התקן עצמך בפרוזדור כדי שתכנס לטרקלין" ע"כ.

• § • § •

בפרוש עלינו השנה החדשה הנכנסת ובאה לקראתנו לשלום, נקדמה נא בברכתא ובצלולתא מעומקא דליבא קדם רבינו הגה"צ שליט"א, המורה לפנינו את דרכנו ומאיר לנו את נתיבותינו במשך כל ימות השנה, הן בגשם והן ברוח, בפרטיות ובכלליות. ואף על התמסרותו המיוחדת לגיליון זה מדי שבת בשבתו תמיד. הברכה אחת היא לו ולביתו הרבנית הצדקנית תליט"א, ואתו עמו בניו ונכדיו החשובים והיקרים הי"ו המסייעים בנטל משא הקודש, לכל אשר על המלאכה מלאכת הקודש, ולכלל הקוראים הנאמנים ה' עליהם יחיו:

"לשנה טובה תכתבו ותחתמו לאלתר לחיים טובים ולשלום" שנה טובה ומתוקה, שנת גאולה וישועה, אמן.

והפחותים... שכן היהודי הכי גרוע יותר טוב מן הגוי הטוב ביותר! - והנה מי הוא הגוי מספר אחד בעולם? - הלא הוא 'נשיא ארצות הברית!' הפרזיזנט היושב בכבודו של עולם ומושל בממלכת האימפריה הגדולה ביותר בעולם. - לשם כך ביררתי בטרם ניגשתי לברכות השחר מי הוא אותו 'גוי' הנעלה ביותר בעולם, ועליו במיוחד כיוונתי בברכתי לפני ה' אלוקי, "שלא עשני גוי!" שאינני כמו אותו גוי הפרזיזנט... כמ"ש בספה"ק "תולדות אדם" (ר"פ עקב): "כל אחד ואחד מישראל הוא יקר מאד מאד, ששוורשו נחצב מסגולת אוצר מלכו של עולם, ואפילו מלאך ושרף אין יודעים מהות ערכו" עכלה"ק ע"ש.

• § • § •

הכנת חבילות של התרוממות וקדושה מן הימים הנוראים אל כל ימות השנה

באחת המדינות נהגו על פי חוקי המלכות, למנות עליהם כל עשר שנים מלך חדש, ולבחור באיש מוצלח מפשוטי העם דווקא, ולא נצר משפחת המלוכה והיחס כלל. ולאחר עבור עשרת שנות המלוכה העבירו את האיש ממלכותו וחזר תיכף להיות איש פשוט, כשאר כל האזרחים.

כך היו המלכים נאמנים למלכותם כל עשרת שנות כהונתם, כאשר מתחילה לא היו נסיכים מפונקים ועצלים הרגילים בכל מיני תענוגות, אלא אנשים פשוטים וישרים הנאמנים במסירות לכוונת את המלוכה בכל יכולתם, ועם תום עשרת שני המלכות חזרו לבחור באיש פשוט אחר שימלוך עליהם.

אחד הסעיפים שבחוק זה קבע, שעם סיום כהונת המלך התורן עליו לעזוב את ארמון המלוכה בלא כלום! כדי שיחזרו כל המולכים בתורם להיות שוב כפשוטי העם, ולא יתנשאו עליהם. את כל הכסף והזהב והאוצרות הרבים שצבר המלך בעמל ויזע רב בעשר שנותיו עליו להשאיר בשביל המלך הבא אחריו. גם אם הגדיל את האוצרות למאד ועשה הון רב בשנות מלכותו, את הכל עליו להלאים בשביל גנזי בית המלך, ואינו יכול לקחת עימו מאומה, כדי שייצא אותו פלוני נקי מנכסיו, בלא שיהא לו בהם הנאה של כלום!

באחת הקדנציאות נבחר למלוך איש יהודי חכם ופיקח, ובהכירו את כל החוקים לאשורם חישוב מחשבות סוף מעשה במחשבה תחילה, כיצד יוכל בכל זאת להפיק לו ולביתו עושר ונכסים שיישאר

בידו גם לאחר תום הקדנציא. לפיכך כשהתיישב לייסד את סדר הוצאות והכנסות המלכות לעשר שנות כהונתו, שילב בין הסדרי ה'יצוא' של הסחורות שמייצאת המדינה לחוץ לארץ, שורה אחת שנקראת 'עודפי יצוא', שהם סחורות שנתרו המוגדרים כעודפים צדדיים של הסחורה המוכנה ליצוא, ומשווקים כעודפים מחוץ לספרי החשבונות, בכל מקום אפשרי בעולם.

על סמך שורה זו, שאינה מדווחת בדפי החשבון, הצליח המלך היהודי החכם כל אותם עשר שנים 'להבריח' סחורות רבות, תחת השם וההגדרה של 'עודפי יצוא' הנשלחים למדינת הים, ואין צורך לדווח עליהם למי נמכרו ובכמה, לפי שאינם בהסדרי היצוא והיבוא הרשמיים.

את אותם סחורות העביר היהודי הפיקח לאוצרו הפרטי שבחוץ לארץ, וכך הגדיל בחכמתו את אוצרותיו כל אותם עשר שנים באלפי אלפים ורבבות.

בבוא היום כשנקרא לסיים את תפקידו, ולפנות את כיסא מלכותו עבור המלך הבא אחריו, עבר בהצלחה את כל הבדיקות הקפדניות של פקידי בית האוצר, כדי לוודאות שאכן יוצא הוא ריקם, בלא שיקח עימו אף פרוטה אחת. - ומשם נסע היישר אל מדינת הים, שם המתינו לו כל אוצרותיו הגנוזים אלפי אלפים ורבי רבבות, שצבר לעצמו בעקביות יום אחר יום ושנה אחר שנה, בכל אותם עשרת שנות פז, עד שנעשה לאחד מעשירי תבל.

טיב המוסר השכל שלמדנו כאן, בעמדנו כעת לקראת הימים הנוראים הבאים ומתחדשים עלינו

על הברכה יעמדו

התורמים להפצת העלון

ניתן להנציח את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או ליארצייט לקבלת העלון במייל (דוא"ל) נא לשלוח למייל המצוי"ב

גלילי

קשת הרשת
 מינוח י"א וקידום מכירות
 02-6257948
 info@keshet-haheshet.co.il

גרפצ'יק
 סל: 02-5002321

לע"י הבחור שמואל
 מאיר ז'ל בן יבלחטיא
 רבי ישראל יצחק
 נלביע ייח נסלו תנצבה.

לע"י מרת חיה
 סאסא בת לאה
 נלביע ייחיון
 תנצבה.

שרה שיינדל
 בת טילה רחה
 להצלחה בכל
 העניינים

האחים היקרים העומדים תמיד לימין רבינו
 הרב יהודה בן שרה שיינדל
 והרב שאול יחזקאל בן שרה שיינדל
 וכל משפחתם - להצלחה בכל העניינים

יוסף בן
 טילה רחה
 לרפואה
 שלימה

לע"י מרת
 הינדל בת
 משה ירסיהו
 ובלומה

לע"י
 יעקב
 צבי בן
 ישראל

יר"ל ע"י קהילת שבת בביית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti11@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגונוך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוגינים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לרפוס) בקובץ ההדפסה. Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173